

**Notitie samenhang
decentralisatie jeugdzorg
en
passend onderwijs**

Inhoud

INLEIDING.....	3
1. Achtergronden onderwijs en preventieve ondersteuning jeugd	4
1.1. Lelystadse Educatieve Agenda en passend onderwijs	4
1.2. Preventieve ondersteuning jeugd (WMO) en decentralisatie van de jeugdzorg	6
2. Huidig aanbod.....	8
2.1. Programma 1 'Iedereen doet mee'	8
2.2. Programma 2 'Op weg met talent'	9
3. Samenhang passend onderwijs en jeugdzorg	10
3.1. Gedeelde opgave passend onderwijs en jeugdzorg	10
3.2. Gedeelde uitgangspunten passend onderwijs en jeugdzorg	10
4. Vervolgproces uitwerking passend onderwijs en jeugdzorg	11
4.1. Gedeelde verantwoordelijkheden passend onderwijs en jeugdzorg	11
4.2. Werkagenda en vervolg proces.....	12
Bijlage 1.....	14

INLEIDING

Zowel in het onderwijs als in het preventieve jeugd beleid gaat het om kinderen, jongeren en hun ouders, en we zijn erop gericht dat onze kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. Dan is het opmerkelijk, zoals Pieter Hillhorst stelt in zijn RMO advies¹, dat in een land waarin de jeugd toch nog steeds tot de gelukkigste van de wereld behoort, één op de zeven minderjarigen een indicatie heeft voor professionele jeugdzorg of speciaal onderwijs? Alleen al uit financieel oogpunt is de groei die hierin heeft plaatsgevonden, onhoudbaar. Bovendien wordt steeds meer duidelijk dat de weg van steeds meer en zwaardere interventies niet tot de gewenste resultaten leidt. Dit constateert ook Jo Hermanns al in 2009 in zijn oratie 'het opvoeden verleerd'. Als verklaring geeft hij aan dat wij als medeburgers van onze jeugdigen het opvoeden verleerd lijken te zijn en dat we instellingen en professionals nodig hebben, 'die geleerd hebben voor jeugdproblemen' om onze opvoedproblemen in het publieke domein op te lossen. Zorg en goede bedoelingen worden daarbij meer dan voorheen vertaald in het inschakelen van gespecialiseerde deskundigen. Daarmee worden tal van opvoedingsproblemen vertaald in psychopathologie, ontwikkelingsstoornissen, handicaps en/of disfunctionele gezinsinteracties. Deze leiden vervolgens tot een indicatie en daarna tot een behandeling in een van de instituties voor gespecialiseerde zorg.

De opgave is om te zorgen dat wat normaal is, ook weer de gewoonste zaak van de wereld te laten zijn. Het moet dus anders: meer in de directe omgeving en nabijheid van kind en gezin. Of in de woorden van Micha de Winter (2011) 'Verbeter de wereld, begin bij de opvoeding'. Een belangrijke rol is daarbij weggelegd voor de pedagogische civil society waarin het gaat om met elkaar te komen tot actie, participatie, emancipatie, gemeenschappelijke verantwoordelijkheid en nabijheid. Dat betekent niet dat de specialistische expertise niet meer nodig is. Alleen deze moet op een andere manier worden ingezet, zodat juist minder mensen deze specialistische zorg nodig hebben. Het is dan een kwestie van professioneel vakmanschap om ouders, de omgeving, onderwijs en eerstelijns zorgverleners in staat te stellen beter met opvoedingsvragen en opvoedingsproblemen om te gaan. En ja, ook dan blijven er altijd kinderen die specialistische zorg of ondersteuning nodig hebben. Of zoals Jo Hermanns oproept: "Kinderen moeten weer opgevoed worden en niet te snel behandeld. Ouders moeten gesteund worden en niet te snel naar een "gedragsmanagement programma" gestuurd worden. Scholen moeten de moeilijkste kinderen niet ervaren als een last maar juist als een professionele uitdaging. Burgers in het publieke domein zouden weer plezier in kinderen op straat moeten krijgen en zich mede verantwoordelijk moeten voelen voor hun welzijn.'

Deze omslag naar het meer benutten van de pedagogische civil society (samenwerken aan de ontwikkeling van het kind en uitgaan van de eigen kracht), en een andere inzet van specialistische ondersteuning (ontschotting tussen preventieve, lichte en zware zorg en ondersteuning) vindt zowel plaats in het onderwijs met de beweging van passend onderwijs, als in het preventieve jeugd beleid met de decentralisatie van de jeugdzorg.

Deze notitie is bedoeld om de gezamenlijk opgave van deze twee bewegingen te benoemen en een bestuurlijk kader te bieden voor de verdere uitwerking hiervan, leidend tot een concrete werkagenda (hoofdstuk 3 en 4). Om zicht te hebben wat de huidige uitgangssituatie is en de bredere context, wordt eerst ingegaan op het onderwijsbeleid en preventieve jeugd beleid binnen de gemeente Lelystad afzonderlijk, en het huidige aanbod dat vanuit de gemeente daarbij wordt financieerd (hoofdstuk 1 en 2).

¹ Uit: "De gewoonste zaak van de wereld" RMO//Pieter Hillhorst & Michiel Zonneveld

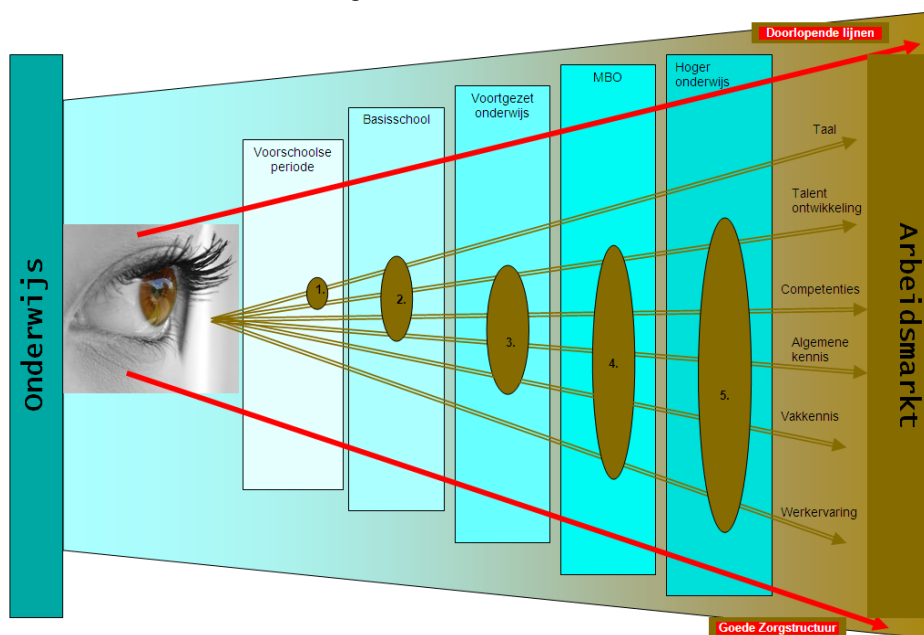
1. Achtergronden onderwijs en preventieve ondersteuning jeugd

1.1. Lelystadse Educatieve Agenda en passend onderwijs

De Lelystadse Educatieve Agenda (LEA) fungeert als een ontwikkelagenda waarin de belangrijkste thema's worden benoemd waaraan door de onderwijspartners en gemeente de komende jaren gewerkt wordt. Om in Lelystad gezamenlijk aan onderwijs te werken is het nodig om een gedeelde visie te hebben op het onderwijs en de taken die het onderwijs heeft. De visie op onderwijs, zoals die eerder door schoolbesturen en gemeente in Lelystad is geformuleerd, luidt:

Elke leerling (m/v) de optimale kans bieden op een succesvolle schoolloopbaan, die perspectief biedt voor zijn verdere ontwikkeling, en leidt tot een voor hem zo hoog mogelijk haalbare (start)kwalificatie op de arbeidsmarkt.

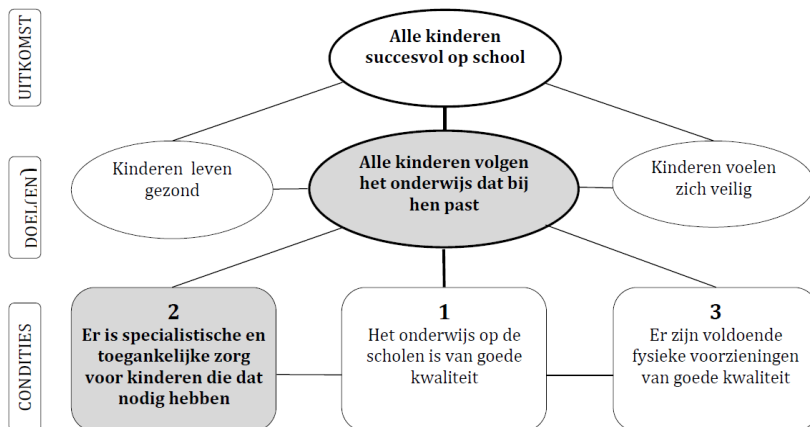
Visueel ziet de visie er als volgt uit:

Met de permanente beleidsagenda van de LEA is de aanpak van deze complexe opgave samengevat in een viertal speerpunten: kwalitatief goed onderwijs, horizontale samenwerking versterken, verticale samenwerking versterken, hoogwaardig aanbod & goede infrastructuur. De LEA kadernota 'Presteren met Onderwijs' is op 11 januari 2011 door de gemeenteraad vastgesteld. In het uitwerkingsplan worden de bovengenoemde vier speerpunten meegenomen binnen een zestal inhoudelijke dossiers, te weten:

1. VVE/JongLeren
2. Brede School
3. Passend onderwijs
4. Voorkomen van voortijdig schoolverlaten
5. VMBO / MBO / HBO / arbeidsmarkt
6. Huisvesting

Passend onderwijs staat voor maatwerk in het onderwijs. Voor elk kind en iedere jongere onderwijs dat aansluit bij zijn of haar mogelijkheden en talenten. Met de invoering van passend onderwijs zijn samenwerkingsverbanden, en in het verlengde daarvan de schoolbesturen verantwoordelijk voor de interne leerlingenzorg en lichte en zware onderwijssteuning. Dit moet ertoe leiden dat kinderen zo regulier mogelijk naar school gaan, waar nodig met passende ondersteuning. Hierna schematisch weergegeven. Geen kind tussen wal en schip dus.

Bron: referentiekader invoering passend onderwijs

Het wettelijk kader passend onderwijs schetst de hoofdlijnen voor de verdere vormgeving ervan. In de beleidsbrief van de minister staan de volgende voorwaarden voor het nieuwe stelsel:

- Leerlingen krijgen zo goed mogelijk onderwijs
- Ouders zijn betrokken bij hun kind op school
- Docenten zijn goed toegerust
- Scholen werken samen met jeugdzorg en gemeenten
- Doelmatige investeringen

Daarbij geeft het referentiekader van de PO en VO raad drie met elkaar samenhangende lijnen waarlangs de inhoudelijke veranderingen die met passend onderwijs worden beoogd, kunnen worden beschreven:

1. van curatie naar preventie
2. van indiceren naar arrangeren
3. van sectoraal naar integraal en intersectoraal

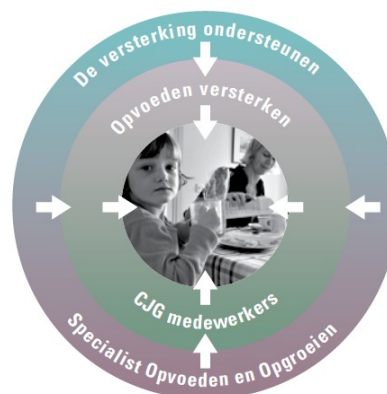
Een centrale rol bij passend onderwijs is weggelegd voor de samenwerkingsverbanden die voor 1 november 2013 in een formeel rechtspersoon moeten zijn ondergebracht. In deze samenwerkingsverbanden zijn alle schoolbesturen binnen een regio vertegenwoordigd. Het samenwerkingsverband voor het primair onderwijs omvat daarbij naast Lelystad ook de schoolbesturen binnen de gemeente Dronten, het voortgezet onderwijs bestaat alleen uit Lelystad.

Het stelsel passend onderwijs kent een veranderde wijze van bekostiging. Het samenwerkingsverband krijgt met passend onderwijs de mogelijkheid om een eigen systematiek te ontwikkelen voor het besteden van middelen, die niet meer zo zwaar leunt op het vaststellen van stoornissen bij kinderen, maar meer op de te bieden oplossing voor het kind. Dit biedt meer flexibiliteit om de ondersteuningsbehoefte van kinderen via maatwerk in te vullen. Doordat Lelystad echter in vergelijking met het landelijke gemiddelde (de norm) in Lelystad veel meer leerlingen in het speciaal onderwijs zitten, heeft de veranderde financieringsystematiek echter ook grote gevolgen op het beschikbare budget. Met ingang van 2019 hebben zowel het primair onderwijs, als het voortgezet onderwijs, (bij ongewijzigd beleid) te maken met een tekort van ruim 1,8 miljoen euro (een halvering van hun ondersteuningsbudget).

1.2. Preventieve ondersteuning jeugd (WMO) en decentralisatie van de jeugdzorg

De taken die gemeenten op dit terrein uitvoeren zijn: de jeugdgezondheidszorg en het preventieve jeugdbeleid waar taken als informatie en advies, signalering, licht ambulante hulpverlening, toeleiding naar zorg en de coördinatie van zorg deel van uitmaken. In het preventieve jeugdbeleid neemt het Centrum voor Jeugd en Gezin (CJG) een belangrijke plek in. Het CJG is in Lelystad opgezet als een samenwerkingsverband en een netwerk waarin onderwijs, voorschool, jeugdgezondheidszorg, maatschappelijk werk, welzijn en de jeugdzorg elkaar vinden. Daarmee is samenwerking op het snijvlak van preventie en jeugdzorg in de leefomgeving van kind en gezin vormgegeven. De zorgpartners en het onderwijs hanteren binnen het CJG de stelregel één kind, één gezin, één plan (één aanspreekpunt). Daarbij geldt:

- Het belang van het kind in de context van het gezin/de omgeving is een gemeenschappelijk belang van de CJG partners, die daartoe optimaal willen samenwerken.
- Ondersteuning is gericht op het zo zelfstandig en zo maximaal mogelijk laten participeren van ouders en jongeren in de maatschappij.
- Investeren in de professional, die daadkrachtig is en afspraken nakomt, afstemming zoekt en tijdig en adequaat overdraagt.
- Samenhangend aanbod en een integrale aanpak gebaseerd op de ondersteuningsbehoefte van het kind/gezin.²

Met de decentralisatie komt ook de zwaardere (nu nog geïndiceerde tweedelijns) zorg onder verantwoordelijkheid van de gemeente. De doelstelling van de transitie Jeugdzorg is om de verkokerde manier van werken binnen de zorg voor jeugd aan te pakken en daarbij de grote druk op gespecialiseerde zorg terug te dringen. Met de stelselwijziging komt de verantwoordelijkheid voor preventie van opvoedproblemen, de inzet van vroegsignalering tot en met de (zware) gespecialiseerde zorg in één hand te liggen: die van de gemeenten. Daar komen alle taken bij die nu op regionaal of provinciaal niveau zijn verankerd:

- toegangstaken voor de geïndiceerde jeugdzorg;
- ambulante jeugdzorg;
- open residentiële zorg;
- semi-residentiële zorg;
- pleegzorg;
- crisishulp;
- justitieel kader: jeugdreclassering en jeugdbescherming
- advies- en meldpunt kindermishandeling
- kindertelefoon

Ook worden de landelijke jeugdzorgtaken gedecentraliseerd die nu zijn verankerd in de Algemene Wet Bijzondere Ziektekosten (AWBZ) of de Zorgverzekeringswet (Zvw):

- Overheveling extramuraal begeleiding jeugd uit de AWBZ naar (vooralsnog) de Wmo, als onderdeel van decentralisatie Begeleiding/AWBZ;
- Geestelijke gezondheidzorg voor jeugdigen (jeugd-GGZ);
- Zorg voor jeugd met een licht verstandelijk beperking (jeugd-LVB)
- Verder zal de gesloten jeugdzorg (JeugdzorgPlus), die nu rechtstreeks door het Rijk wordt bekostigd, worden overgeheveld naar het gemeentelijk domein.

In het door de raad vastgestelde beleidskader voor de decentralisaties van de AWBZ en de Jeugdzorg, de "Visie op hoofdlijnen decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg" (2012), zijn algemene uitgangspunten geformuleerd die in dit traject leidend zijn:

- a. Meer participatie en zelfredzaamheid
- b. De eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger en zijn sociale netwerk (waaronder nabuurschap) staat centraal

² De CJG partners hebben de samenwerking uitgewerkt in de notitie "Samenwerken in het Centrum voor Jeugd en Gezin"

- c. Steun is waar mogelijk preventief en eindig
- d. Kanteling van begeleiding
- e. Samenhangend aanbod voor iedereen
- f. We handelen vanuit vertrouwen en loslaten
- g. Opvoeden door ouders versterken
- h. Hulp zoveel mogelijk in de directe leefomgeving (thuis, school, buurt) aanbieden

De ‘*Visie op hoofdlijnen decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg*’ formuleert ook ontwikkelopgaven die in ieder geval aan de orde moeten komen bij de uitwerking van de decentralisaties. Voor de beschrijving van de uitgangspunten en opsomming van de ontwikkelopgaven, zoals opgenomen in de “*Visie op hoofdlijnen decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg*”, zie bijlage 1. Het verdere traject van de decentralisatie jeugdzorg vraagt om de uitwerking van een zestal “bouwstenen”. De bouwstenen die komend jaar richting de Kader- en uitwerkingsnota Jeugdzorg nader worden uitgewerkt zijn:

1. Versterking opvoedomgeving: eigen kracht en gezin centraal
2. Toegang: de bereikbaarheid en de toeleiding naar de zorg
3. Doorontwikkeling van het Centrum voor Jeugd en Gezin
4. Integrale aanpak multi-probleem gezinnen
5. **Passend onderwijs: zorg op en rond de school**
6. Zicht op vraag en aanbod nu en straks

2. Huidig aanbod

2.1. Programma 1 'Iedereen doet mee'

Kijkend naar de doorlichting van programma 1 *Iedereen doet mee* is prestatieveld 2: "preventieve voorzieningen voor problemen met opgroeien en problemen met opvoeden" het onderdeel dat in relatie tot de samenhang tussen decentralisatie jeugdzorg en passend onderwijs relevant is. Samengevat bestaat het aanbod uit vroege interventies voor jeugd en gezin thuis (opvoedings- en gezinsondersteuning, gezinscoaching), op school (CJG-consulent, schoolmaatschappelijk werk/jeugdpreventiewerk) en in de buurt (jongerencoaches) en jeugdgezondheidszorg voor alle jeugdigen van 0 tot 19 jaar. Het aanbod preventieve zorg voor jeugd als essentiële voorliggende voorziening op de jeugdzorg zien wij als een belangrijke basis voor het vormgeven van de decentralisatie jeugdzorg, met behoud van kwaliteit en houdbaar voor de toekomst.³

Preventieve voorzieningen gericht op het versterken van het opgroeien en opvoeden	Beleidsvrijheid	Lasten 2013
<i>Jeugdgezondheidszorg 0-4 jaar</i> : consultatiebezoeken voor kinderen van 0 tot 4 jaar krijgen, en daarnaast het bieden van informatie en advies aan ouders en indien nodig extra consulten of huisbezoeken.	Nee, wettelijke taak	€ 1.071.253
<i>Jeugdgezondheidszorg 4-19 jarigen</i> : periodieke gezondheidsonderzoeken voor alle kinderen van 4 tot 19 jaar krijgen, en daarnaast het bieden van informatie en advies aan ouders en indien nodig extra consulten of huisbezoeken.	Nee, wettelijke taak	€ 686.505
<i>Ambulant jongerenwerk</i> ⁴ : signaleren van wensen en behoeften, toeleiden naar activiteiten en hulpverlening. Daarnaast hebben de werkers een intermediaire rol bij situaties waar overlast van jongeren wordt ervaren. Ook <i>wordt Ambulante jeugdhulpverlening</i> ⁵ geboden, een laagdrempelig en direct toegankelijk hulpverleningsaanbod voor jongeren van 12 tot 23 jaar.	Ja, eigen gemeentelijk beleid	€ 657.780
<i>Samenwerkingsverband Centrum Jeugd en Gezin (CJG)</i> : het betreft de kosten voor administratieve ondersteuning, de bereikbaarheid en monitoring van het CJG, het bijhouden van de CJG website en het technisch onderhoud van de Jongin website, dossiervorming en ESAR.	Gedeeltelijk, wettelijke taak	€ 161.119
<i>Vaste CJG consulent en schoolmaatschappelijk werk op basisscholen</i> : directe benadering van ouders en vroege interventie, actieve samenwerking tussen de intern begeleider en schoolmaatschappelijk werk. <i>Jeugdpreventiewerk rond middelbare scholen</i> : het jeugdpreventiewerk zorgt voor vroegtijdige signalering en ondersteuning en begeleiding van de risicojongeren binnen zorgstructuur van de VO-scholen. Onderzoek en rapportage over jongeren die in het voortgezet onderwijs dreigen uit te vallen door veelvuldig verzuim. <i>Preventie jeugdcriminaliteit op scholen</i> : preventie-activiteiten voor jongeren gericht op voorkomen van criminaliteit.	Ja, eigen gemeentelijk beleid.	€ 560.810
<i>Opvoed- en gezinsondersteuning</i> : spreekuren, cursussen en informatievoorziening, Homestart, ondersteuning tijdens zwangerschappen bij verhoogd risico, bemoeizorg zorgmijndend gedrag. <i>Gezinscoaching</i> : aanpak gezinsproblematiek waarbij oplossingen worden gezocht zodat het kind zich beter kan ontwikkelen.	Ja, eigen gemeentelijk beleid.	€ 507.536
<i>Sociaal cultureel kinderwerk</i> : het betreft hier welzijnsactiviteiten voor basisschoolkinderen in vakanties en aansluitend aan de schooltijden. Doel is om kinderen een interessant en leerzaam buitenschools activiteitenaanbod te bieden	Ja, eigen gemeentelijk beleid.	€ 283.920

³ Stand van zaken doorontwikkeling Centrum voor Jeugd en Gezin, brief aan de raad 11 januari 2012

⁴ Vanaf januari 2013 worden de termen ambulant jongerenwerk en ambulante jeugdhulpverlening niet meer gebruikt en wordt de functionaliteit aangegeven met de term jongerencoaches.

⁵ Zie vorige voetnoot.

2.2. Programma 2 'Op weg met talent'

Kijkend naar de doorlichting van programma 2 *Op weg met talent* zijn twee onderdelen in relatie tot de samenhang tussen decentralisatie jeugdzorg en passend onderwijs relevant: '3. Passend onderwijs' en '4. voorkomen van voortijdig schooluitval' zijn primair betrokken. Kijkend naar extra aanbod naast het reguliere in het kader van talentontwikkeling zijn ook onderdelen uit '1. Voor en Vroegschoolse Educatie' en '2. Brede School' relevant. Passend onderwijs kan ook een rol spelen op de onderwijs huisvesting, maar onderwijshuisvesting op zich heeft niets met passend onderwijs te maken en wordt daarom hierbij buiten beschouwing gelaten.

Passend onderwijs, VSV, VVE en Brede School	Beleidsvrijheid	Lasten 2013
<i>Schoolbegeleiding</i> : dit budget wordt door het samenwerkingsverband primair onderwijs besteed om het versterken van de zorg op en rond de basisschool, zoals door extra uren orthopedagogie en de ondersteuning van de Intern Begeleiders.	Ja, eigen gemeentelijk beleid	€ 177.294
<i>Leerlingenvervoer</i> : de gemeente is verplicht de vervoerskosten te betalen voor leerlingen die binnen zes kilometer van hun huis geen passend onderwijs kunnen krijgen.	Nee, wettelijke taak	€ 1.285.147
<i>RMC/Leerplicht</i> : uitvoering van de leerplichtwet en RMC wetgeving: het doorverwijzen en begeleiden van (risico)jongeren naar onderwijs of leren en werken. En waar nodig repressief optreden naar jongeren (proces verbaal).	Nee, wettelijke taak	€ 55.000
<i>Zorgstructuur VO en MBO</i> : geormerkte rijksuitkering voor bestrijding voortijdig schoolverlaten, wordt besteed aan het versterken van de zorgstructuur in het VO en MBO, zoals Op de Rails klassen.	Nee, moet worden besteed aan VSV	€ 465.315
<i>Gemeentelijke studiebijdrage</i> : het vergoeden van de reiskosten voor jongeren die tussen de 16 en 18 zijn en nog geen ov-kaart hebben, maar wel moeten reizen om hun school te bereiken. Het moet wel om een opleiding gaan die in Lelystad niet wordt aangeboden.	Ja, eigen gemeentelijk beleid	€ 41.602
<i>Voor en Vroegschoolse Educatie</i> : voor het uitvoeren van VVE ontvangen wij een geormerkte rijksbijdrage. In 2013 wordt daarvoor een VVE aanbod gerealiseerd op 13 peuterspeelzalen, en 13 scholen. Daarbij wordt met name ingezet op het verhogen van het bereik naar 80%, op scholing, educatief partnerschap en huisbezoeken, sluitende aanpak met het consultatiebureau, harmonisatie van de voorschoolse voorzieningen, doorlopende lijnen en goede overdracht.	Nee, het is een geormerkte rijksbijdrage	€ 2.424.000
<i>Brede School</i> : er zijn op dit moment 23 basisscholen die wij subsidiëren in het kader van de brede school. Voor een brede school is een activiteitensubsidie beschikbaar. Met de kadernota is met ingang van 2013 € 22.000 bezuinigd en dit is met de Actualistenota Brede School concreet ingevuld.	Ja, eigen gemeentelijk beleid	€ 193.000
<i>Combinatiefuncties Brede School</i> : een deel van de activiteiten van de Brede School worden uitgevoerd door de mensen op de combinatiefuncties. In totaal wordt 11,4 fte combinatiefuncties bij het Sportbedrijf, Stichting SchOOL, Kubus en Welzijn Lelystad ingezet voor activiteiten en talentontwikkeling bij kinderen. Dit gebeurt op basis van cofinanciering, waarbij het rijk 40% van de kosten van deze 11,4 fte draagt. Wij ontvangen vanuit het rijk hiervoor een bijdrage € 228.000.	Ja, eigen gemeentelijk beleid	€ 623.695

3. Samenhang passend onderwijs en jeugdzorg

3.1. Gedeelde opgave passend onderwijs en jeugdzorg

In de beleidsbrief over de stelselwijziging jeugd “*Geen kind buiten spel*” van de staatssecretarissen van VWS en V&J wordt gesteld dat alle inspanningen van ouders, professionele opvoeders en de overheid erop zijn gericht dat onze kinderen gezond en veilig opgroeien, hun talenten ontwikkelen en naar vermogen meedoen. De zorg voor jeugd is dus veelomvattend, en raakt ook de (onderwijs)zorg en ondersteuning op de school. Bovendien zijn de meeste kinderen in de jeugdzorg leerplichtig, en volgen dus (passend) onderwijs. De gedeelde opgave van de gemeentelijke zorg voor jeugd en passend onderwijs is dan ook:

Kinderen en jongeren optimale kansen te bieden op een volwaardige plek in de samenleving, dus op een zo hoog mogelijke (start)kwalificatie. Daarbij is het versterken van de eigen kracht essentieel evenals het bieden van passende ondersteuning waar nodig.

En de realiteit daarbij is dat in beide transities forse bezuinigingen vragen om scherpere keuzes.

3.2. Gedeelde uitgangspunten passend onderwijs en jeugdzorg

Passend onderwijs en de zorg voor jeugd waarvoor de gemeente in zijn geheel verantwoordelijk wordt gaan beide uit van een nieuwe benadering van ondersteuning en hulp. De uitgangspunten zoals die worden gedeeld door PO-raad, VO-raad en VNG, en dus ook door ons als gemeente Lelystad, zijn:

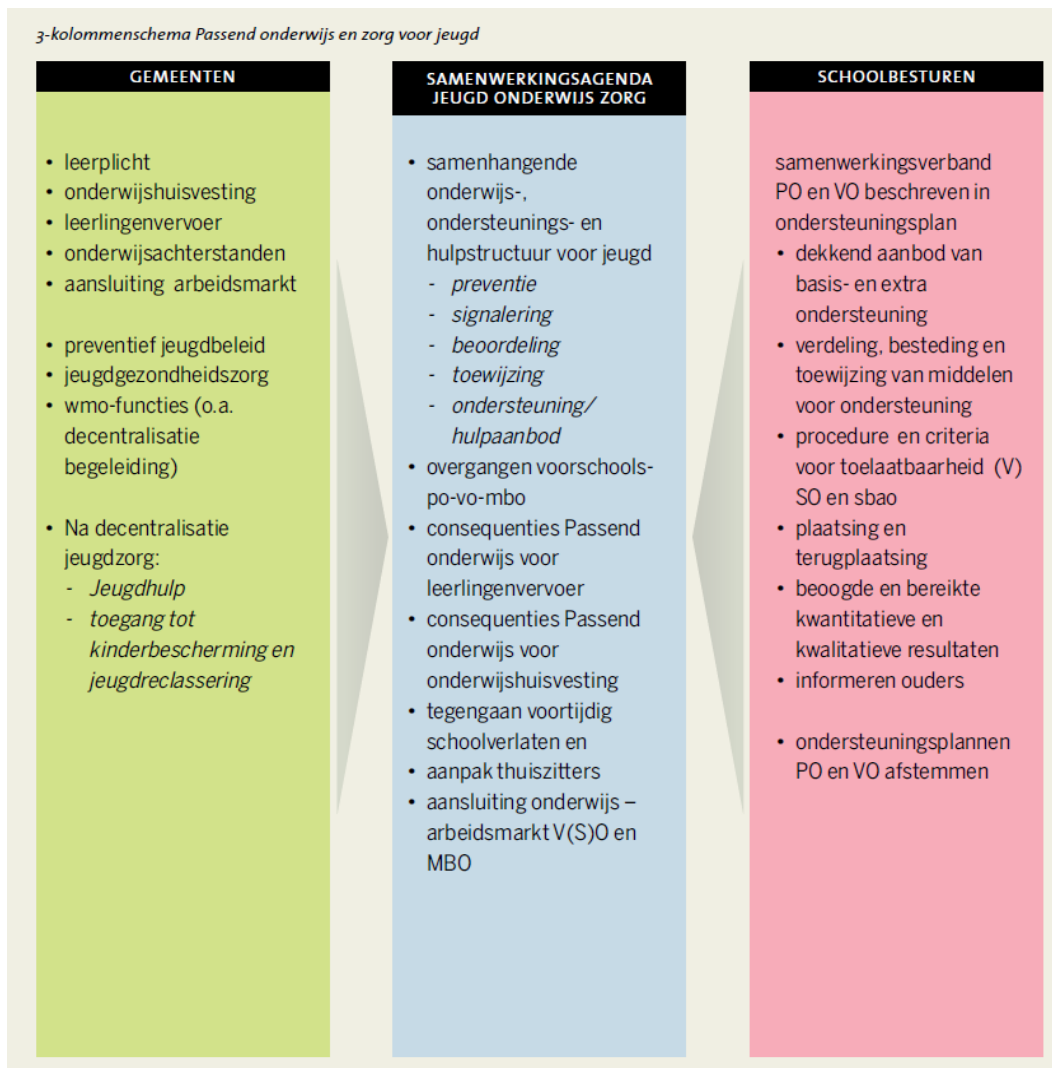
1. Vroegtijdig ondersteunen van de eigen kracht van jeugdigen en ouders (in plaats van overnemen)
2. Kijken naar mogelijkheden, kansen en oplossingen (in plaats van problemen en beperkingen)
3. Importeren van ondersteuning (in plaats van verwijzen en exporteren van het kind/gezin met een probleem)
4. Integraal beoordelen van meervoudige ondersteuningsbehoeften, dicht bij de signaleringsplaats (in plaats van in aparte, verre indicatiecommissie)
5. Vaststellen van ondersteuningsbehoeften samen met jongeren, ouders en opvoedprofessionals (in plaats van over hun hoofden heen)
6. Snel en nabij bieden van passende ondersteuning (in plaats van slagboomdiagnostiek en indicatiestelling)
7. Integrale ondersteuning in/door (speciaal) onderwijs en hulpverlening in één arrangement (in plaats van specialistische hulp voor geïsoleerde problemen)
8. Ondersteuningsbehoefte van kind/ouders zijn leidend (in plaats van hulpaanbod en instellingsbelangen)

Deze overeenkomsten in benadering passen naadloos in de algemene Lelystadse uitgangspunten en ontwikkelopgaven van de reeds vastgestelde ‘*Visie op hoofdlijnen decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg*’. Daarom zullen bovengenoemde acht overeenkomsten worden gehanteerd als criteria bij de verdere uitwerking van de samenhang tussen passend onderwijs en jeugdzorg.

4. Vervolgproces uitwerking passend onderwijs en jeugdzorg

4.1. Gedeelde verantwoordelijkheden passend onderwijs en jeugdzorg

Met de decentralisatie van de jeugdzorg en de invoering van Passend onderwijs worden gemeenten en schoolbesturen gezamenlijk verantwoordelijk voor de afstemming tussen zorg voor kinderen en jongeren en onderwijsondersteuning. Naast duidelijk onderscheiden eigen verantwoordelijkheden hebben de partners een gezamenlijk belang en een gezamenlijke verantwoordelijkheid: het zorgen voor samenhang tussen onderwijsondersteuning in de school en jeugd- en welzijnsvoorzieningen, opvoedings- en opgroei-ondersteuning en jeugdhulp buiten de school. En in bredere zin ook voor samenhang ten aanzien van voor- en vroegschoolse educatie, voortijdig schoolverlaten en de overgang onderwijs-arbeidsmarkt. De verschillende verantwoordelijkheden als het gaat om de decentralisatie van de jeugdzorg en passend onderwijs zijn in het volgende schema (van de VNG) helder weer gegeven.

Het schema laat zien welke thema's op het snijvlak van de onderscheiden verantwoordelijkheden liggen. Het laat zien dat ook wanneer de wetgeving de primaire uitvoeringstaak bij één partij legt, een thema op het snijvlak kan liggen. Het schema is een hulpmiddel om met behoud van de onderscheiden verantwoordelijkheden afstemming en samenhang te realiseren in de gemeentelijke zorg voor jeugd en passend onderwijs.

4.2. Werkagenda en vervolg proces

De afstemming van de gemeentelijke zorg voor jeugd en passend onderwijs moet het komend jaar gestalte krijgen en in besluitvorming worden vastgelegd. Deze afstemming krijgt concreet vorm aan de hand van een tweetal processen:

- Wij hebben als gemeente besloten in 2013 een Kadernota Jeugdzorg op te stellen. Voor zover dit plan de afstemming van en effectieve samenwerking bij de uitvoering van jeugdhulp met het onderwijs betreft, moet dit besproken worden in een “op overeenstemming gericht overleg”⁶. Dit betekent bespreking van het concept in de Stuurgroep Welzijn en Zorg en in de Stuurgroep Talentontwikkeling.
- De samenwerkingsverbanden hebben de verplichting voor 1 maart 2014 een Ondersteuningsplan Passend Onderwijs op te stellen en dit in een “op overeenstemming gericht overleg” met de gemeente te bespreken. Dit betekent bespreking in het Bestuurlijk Overleg Passend Onderwijs (als verlengde van de Stuurgroep Talentontwikkeling). De uitkomsten hiervan vinden hun plek in de (nieuwe) kadernota LEA die in de tweede helft van 2014 aan de raad wordt aangeboden.

De acht uitgangspunten zoals geformuleerd in de vorige paragraaf worden gebruikt om de geschetste parallelle processen af te stemmen en inhoudelijk aan te toetsen.

De thema's die in beide processen aan de orde zullen komen als het gaat om de verdere uitwerking van de aansluiting passend onderwijs en jeugdzorg, komen voort uit de ‘middelste kolom’ van het hierboven opgenomen schema. Deze zijn hieronder in een tabel opgenomen.

Daarbij zullen een groot aantal zaken in de tweede helft van 2013 uitgewerkt worden, en besproken op bestuurlijk niveau met de partners. De vergaderdata van de Stuurgroep Talentontwikkeling waarin dit plaats kan vinden zijn 19 september en 28 november. De Stuurgroep Welzijn en Zorg is op 9 september, en daarna in januari pas weer. Dat betekent gezien bovengenoemd traject dat een extra vergadering in november gepland zal worden. Ten behoeve van de uitwerking van het eerste thema in onderstaande tabel (samenhangende onderwijs-, ondersteuning-, en hulp-structuur voor jeugd) is een (eenmalig) bestuurlijk overleg waarin onderwijs en zorgpartners samen met de gemeente wenselijk. Dit zou in oktober gepland moeten worden gezien de beide processen (Kadernota Jeugdzorg en Ondersteuningsplannen).

⁶ De verplichting daartoe zal, voor zover op dit moment bekend, opgenomen zijn in de nieuwe Jeugdwet

Thema	Omschrijving	Uitwerking
1. Samenhangende onderwijs- ondersteuning- en hulp- structuur voor jeugd.	Hierbij toetsen we ook de huidige interventies uit bijlage 2 en 3 aan de eerder genoemde acht criteria. Dit maakt duidelijk op welke wijze de gemeentelijke interventies de samenhang versterken, waar zich hiaten en dubbelingen voordoen, waar kansen liggen voor verbetering. Met het hiermee verworven inzicht wordt het mogelijk vanuit de onderscheiden verantwoordelijkheden in samenhang de gemeentelijke interventies door te ontwikkelen.	Dit wordt meegenomen bij de Kadernota Jeugdzorg in samenhang met de Ondersteuningsplannen van het onderwijs. De uitkomsten van de ondersteuningsplannen worden meegenomen bij de Kadernota LEA. Om dit bestuurlijk met de verschillende partners te bespreken komt er een extra bestuurlijk overleg tussen gemeente, onderwijs en zorg in oktober 2013.
2. Overgangen voorschools- po-vo-mbo	Door goede afspraken over de overdracht, gerichte aandacht en ondersteuning op maat, kan de uitval van leerlingen worden voorkomen. Bovendien zijn net als doorlopende leerlijnen, ook doorlopende zorglijnen van belang om continuïteit van het aanbod te garanderen	Dit past binnen de reguliere zaken van de LEA en zal een aandachtspunt vormen bij de doorontwikkeling van het CJG binnen de Kadernota Jeugdzorg.
3. Consequenties passend onderwijs voor het leerlingenvervoer	De verordening van het leerlingenvervoer is net aangepast. De tweede tranche vraagt om verdergaande gesprekken met het onderwijs.	Uitwerking tweede tranche leerlingen vervoer vindt plaats in samenhang met de ondersteuningsplannen van het onderwijs. Dit krijgt een plek in de kadernota 2014.
4. Consequenties passend onderwijs voor onderwijs huisvesting	Door de opvang van leerlingen met een specifieke ondersteuningsbehoefte in het regulier onderwijs kunnen aanpassingen in de huisvesting nodig zijn.	Hiervoor wordt een aanvulling op het beleidskader onderwijs huisvesting opgesteld. Onderwijshuisvesting is één van de dossiers binnen de LEA. Dit krijgt een plek in het IHP 2014.
5. Tegengaan voortijdig schoolverlaten	Bestrijden van VSV is een reguliere taak	Dit is één van de dossiers binnen de LEA.
6. Aanpak thuiszitters	Thuiszitten moet zo veel mogelijk worden voorkomen, en hier is een cruciale rol voor leerplicht weggelegd om scholen op het zorgplicht/ondersteuningsplicht aan te spreken.	Dit past binnen het dossier voortijdig schoolverlaten van de LEA.
7. Aansluiting onderwijs, arbeidsmarkt V(S)O en MBO	In de notitie 'Bestedingen Budget kwetsbare jongeren' is ten aanzien voor 2013 hier invulling aan gegeven, deze zal voor 2014 geactualiseerd moeten worden.	Notitie bestedingen budget kwetsbare jongeren 2014 die eind 2013 door college wordt vastgesteld.

Bijlage 1.

Uitgangspunten en ontwikkelopgaven uit de vastgestelde “Visie op hoofdlijnen decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg”

Meer participatie en zelfredzaamheid

De gemeente streeft naar een samenleving waarin iedereen participeert. Dat is niet voor elke inwoner eenvoudig en vanzelfsprekendheid. Hier ligt dan ook een belangrijke opgave voor de gemeente om in te zetten op het bevorderen van de participatie en verhogen van de zelfredzaamheid.

De eigen kracht en verantwoordelijkheid van de burger en zijn sociale netwerk (waaronder nabuurschap) staat centraal

Iedere inwoner van Lelystad heeft talenten en mogelijkheden. Dit geldt ook voor burgers die tijdelijk of permanent problemen ervaren op één of meer leefgebieden. Wij willen beleid dat gericht is op het ontdekken en stimuleren van talenten. In houding en gedrag sluiten zorg en dienstverlening aan op initiatieven en oplossingsmogelijkheden van bewoners zelf.

Steun is waar mogelijk preventief en eindig

Hulpverleners zoeken actief de kracht op van het gewone leven dat zich afspeelt in gezinnen, scholen, bedrijven, jongerencentra, buurthuizen, sportclubs, kerk, moskee, amateurkunst, winkels, uitgaansleven en vrijwillige verbanden. Een kleine groep heeft echter permanente hulp nodig, waarbij soms de organisatie van het dagelijks leven of bijvoorbeeld de opvoeding van kinderen wordt overgenomen. Waar de kracht van de samenleving niet toereikend is, faciliteert de gemeente de vraaggerichte zorg en dienstverlening.

Kanteling van begeleiding

We willen een aanpak gebaseerd op de veerkracht van mensen en hun netwerken. Niet elk signaal leidt tot een professionele interventie of aanpassing. Soms is niets doen beter. Het doel is niet om directe hulp te bieden maar om iemand te helpen zelf hulp te organiseren. Elke tweede (en derde) vraag van een sociaal werker zou moeten luiden: wat heeft u zelf gedaan om het op te lossen? En hoe kunnen wij u helpen om dit wel te laten lukken? Het vraagt om een mentaliteitsverandering bij uitvoerende professionals. Zware problematiek wordt in beginsel overgelaten aan professionals.

Samenhangend aanbod voor iedereen

De gemeente is verantwoordelijk voor een samenhangend aanbod voor preventie, ondersteuning en zorg. We doen daarbij niet aan specifiek doelgroepenbeleid. Maar voor bevolkingsgroepen die aantoonbaar achterblijven zoeken we naar effectieve(re) interventies binnen het generieke beleid.

We handelen vanuit vertrouwen en loslaten

Dit betekent dat we accepteren dat we niet overal over gaan en dat we (als gemeente) het niet altijd het beste weten. Het gaat om kanteling van gedachten en kansen bij iedereen: cliënten, professionals en vrijwilligers.

Opvoeden door ouders versterken

Plicht voor ouders om goed op te voeden, voor professionals om die opvoeding te ondersteunen en voor gemeenten om de benodigde zorg te leveren.

Hulp zoveel mogelijk in de directe leefomgeving (thuis, school, buurt) aanbieden

Een sterke opvoedcontext waarbinnen jeugdigen en gezinnen worden geholpen waar dat kan. Goed toegeruste professionals met voldoende handelingsruimte. Vindplaats- en contextgerichte inzet van hulp en ondersteuning.

De ‘Visie op hoofdlijnen decentralisaties AWBZ en Jeugdzorg’ formuleert ontwikkelopgaven die in ieder geval aan de orde moeten komen bij de uitwerking van de decentralisaties:

- Het principe van “stepped care/ wraparound care/ eigen kracht voorop” moet binnen het domein van zorg en welzijn met kracht worden waargemaakt;
- Dit principe kan ook op andere leefgebieden worden gehanteerd;
- Mensen die een uitkering ontvangen betrekken en inzetten bij de dienstverlening in de buurt en wijk;
- Voor mensen met een uitkering en beperkte arbeidscapaciteit onderzoeken welke arrangementen geboden kunnen worden. Daarbij valt te denken aan bepaalde vormen van dagbesteding en werken in de dienstverlening op wijkniveau;
- Het actief betrekken van wijkbewoners/vrijwilligers bij begeleiding- en dagbestedingactiviteiten bij en voor Lelystedelingen die ondersteuning en zorg ontvangen;
- Uitwerking en uitvoering visie “Nieuwe werken in de Wijk”;
- Het aanbieden van begeleiding- en dagbestedingactiviteiten in de welzijnsaccommodaties;
- De zorg plaatsgericht en dichtbij de mensen organiseren. Voor jeugdigen betekent dat de samenwerking met het onderwijs (en daarmee de afstemming met passend onderwijs) essentieel is;
- Zorgen dat voor jeugdigen de specifieke ondersteuning op school is afgestemd met de benodigde ondersteuning in de thuissituatie;
- Het samenspel en de wisselwerking tussen de 0^e, 1^e en de 2^e lijn op gang brengen. Deze laatste werkend vanuit een gezamenlijke opdracht;
- 1e en 2e lijn zorgen gezamenlijk voor een passend hulpaanbod of zorg die afgestemd is op de thuissituatie en leefomgeving van de zorgvrager;
- Samen met professionals zorgen voor een effectieve aanpak van multiproblematiek volgens het principe één gezin en één plan;
- In het kader van de bevordering van de vereenvoudiging van de ondersteuning en zorgverlening, nut en noodzaak van de indicatiestelling nader bestuderen;
- Uitgaande van de eigen verantwoordelijkheid zal de meerwaarde van het persoonsgebonden budget (PGB) en de financiële consequenties binnen het toekomstige stelsel kritisch worden bezien.